

● *Afstemming vraag en aanbod rondhout van belang*

2012 is een slecht jaar geweest voor de rondhoutverwerkende industrie in Nederland zo blijkt uit de jaarlijkse rondhoutenquête van Probos. Na een lichte opleving in 2011 zijn de gevolgen van de economische crisis in 2012 zeer sterk voelbaar geweest. De export van Nederlands hout bleef wel op peil.

Afstemming vraag en aanbod rondhout van belang

Hoeveelheid verwerkt rondhout sterk gedaald

Sinds 1988 stuurt Probos de jaarlijkse rondhoutenquête uit naar de Nederlandse bedrijven die rondhout verwerken en exporteren. In 2012 zijn in totaal 113 rondhoutverwerkers en 13 exporteurs benaderd. De respons op de enquête was zeer hoog (93%). De volumes in dit Bosbericht zijn uitgedrukt in m³ werkhout met schors. Nadat er in 2011 een opleving te zien was ten opzichte van de jaren daarvoor, was het in 2012 verwerkte volume rondhout historisch laag. Met 591.000 m³ ligt het in 2012 verwerkte volume 19% lager dan in 2011. Het effect van de huidige economische situatie is dus goed zichtbaar in de cijfers. Al vanaf het jaar 2000 is er sprake van een dalende trend in de rondhoutverwerking in Nederland, maar de verwerking van rondhout afkomstig uit het Nederlandse bos is de laatste jaren constant (figuur 1). Het aandeel van Nederlands rondhout is in 2012 gestegen naar 67% (393.000 m³), ten opzichte van 61% in het jaar ervoor. De afname van de rondhoutverwerking is dus met name ten koste gegaan van de rondhoutimport.

Toename houtoogst in Nederland te verwachten

Als gevolg van de veranderde situatie ten aanzien van de financiering van het Nederlandse natuurbeheer voelen de natuurbeheerders de noodzaak tot het verhogen van hun houtoogst. Daarmee verwachten ze de afgenomen inkomsten uit subsidies enigszins te kunnen compenseren. Het verhogen van de houtoogst hoeft vanuit het oogpunt van duurzaam bosbeheer geen probleem te zijn, aangezien we lange tijd slechts een beperkt percentage van de bijgroei hebben geoogst. Het biedt juist kansen, omdat

er door de grotere aandacht voor houtoogst ook meer aandacht wordt besteed aan bosverjonging en houtkwaliteit. Het vergroten van de houtoogst is dus op zich prima, maar daarbij is afstemming met de afzetmarkt voor rondhout van groot belang. Vooral de beschikbaarheid van de juiste houtsoorten en kwaliteit spelen daarbij een belangrijke rol. De bosbeheerder kan hierbij zoveel mogelijk inspelen op de vraag vanuit de markt door bijvoorbeeld houtoogst in sommige gevallen enkele jaren uit te stellen of juist te vervroegen.

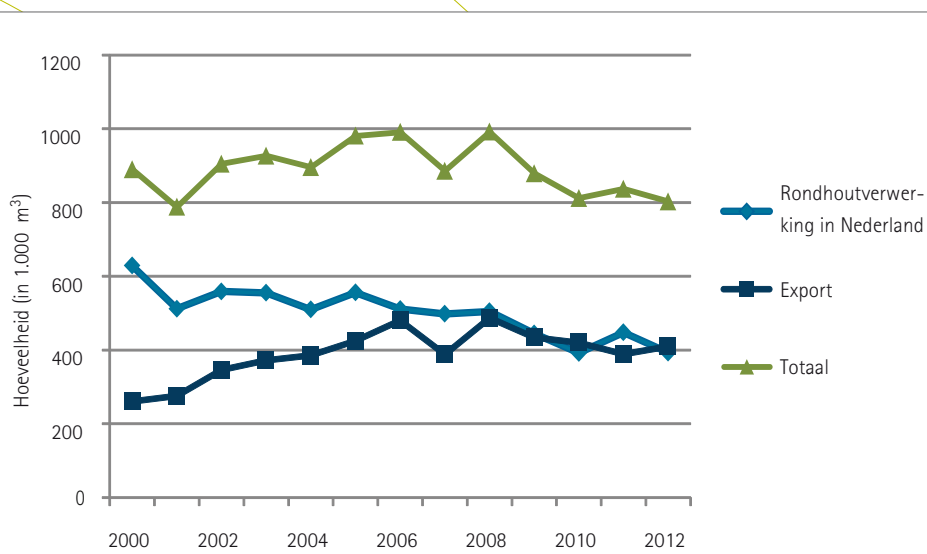
Wachten op economisch herstel

De Nederlandse rondhoutzagerijen geven aan steeds moeilijker de juiste kwaliteit hout van de gewenste soorten te kunnen kopen. Zij verliezen naar eigen zeggen de concurrentie van buitenlandse leveranciers die goedkoper kunnen produceren, bijvoorbeeld uit Duitsland en Oost-Europa. Dit wordt gezien als één van de oorzaken van de afnemende Nederlandse rondhoutverwerking. Verwacht wordt dat de rondhoutverwerking weer zal toenemen wanneer de Nederlandse economie zich

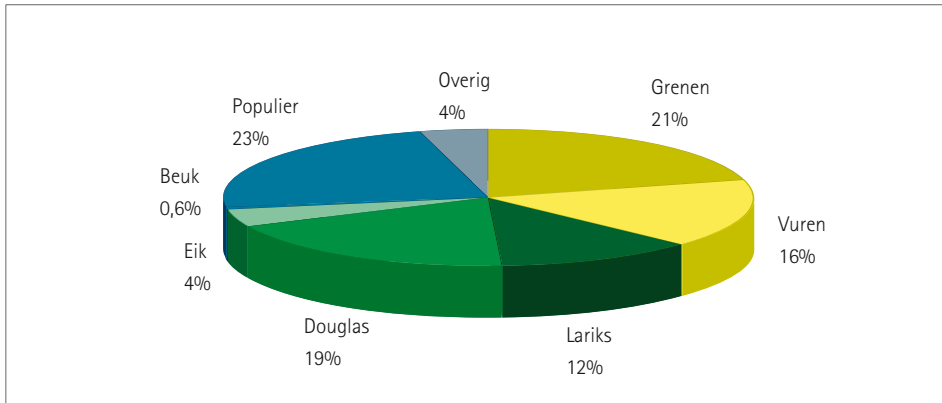
Tabel 1. Nederlandse rondhoutverwerkende industrie in 2012 (x 1.000 m³ met schors)

Sector	Verbruik 2011	Verbruik 2012	Inkoop Nederland 2012	Aantal bedrijven 2012
Zagerijen	529	430	315	70
Klompenmakers	10	10	8	13
Papier/kartonfabrikanten	*	*	*	1
Plaatfabrikanten	*	*	*	1
Palenfabrikanten	108	85	15	21

* Geen verbruik opgegeven i.v.m. herleidbaarheid tot individuele bedrijven.

Figuur 1. Verbruik en export van rondhout afkomstig uit het Nederlandse bos in de periode 2000-2012

Figuur 2. Nederlands rondhoutverbruik naar houtsoort in 2012 (totaal = 591.000 m³ met schors)

hersteld. Het zaaghout wordt immers met name afgezet in de bouw en de emballage en vanuit beide sectoren is duidelijk minder vraag als gevolg van de huidige economische situatie. Voor boseigenaren en -beheerders lijkt het dan ook verstandig de houtoogst geleidelijk te verhogen en dit goed te timen. Daarop kunnen zij in hun beheerplanning wel alvast voorsorteren. Voor boseigenaren en -beheerders is het sowieso verstandig om niet altijd star vast te houden aan de bestaande dunningscycli, maar meer in te spelen op de vraag vanuit de markt. Dat levert veelal betere prijzen voor het rondhout op.

Vraag en aanbod beter op elkaar aan laten sluiten

De beschikbaarheid van de juiste kwaliteit en houtsoorten zijn bepalend bij het op elkaar aan laten sluiten van vraag en aanbod. Welke houtsoorten er in de toekomst nodig zijn, is moeilijk te voorspellen, maar trends van het gebruik in het (recente) verleden kunnen een belangrijke indicator zijn. In het algemeen geldt, zowel voor de rond- houtverwerking in Nederland als voor de export, dat loofhoutsoorten in steeds mindere mate voor de meer waardevolle toepassingen worden gebruikt.

Van het totale volume loofhout (excl. populier) dat in 2012 is verwerkt en geëxporteerd wordt slechts 28% als zaaghout toegepast. De rest van het volume wordt als vezelhout geëxporteerd.

Ontwikkelingen in de diverse sectoren Zagerijen

Ondanks dat de Nederlandse rondhoutzagerijen in vergelijking met 2011 19% minder rondhout hebben verwerkt, blijft hun aandeel binnen de totale Nederlandse rondhoutverwerking gelijk op ongeveer 73% (ca. 430.000 m³). Het percentage van het door zagerijen verwerkte rondhout dat afkomstig is uit het Nederlandse bos is met 73% hoger dan in 2011 (62%) en weer bijna terug op het niveau van 2009. Van alle houtsoorten werd er minder verbruikt, maar de daling was het sterkst voor vuren en lariks. Met name douglas en lariks, maar ook populier waren in 2012 in hogere mate dan het jaar daarvoor afkomstig uit het Nederlandse bos. Vuren (61%) en beuk (83%) zijn voor het grootste deel afkomstig uit het buitenland.

Palen

De hoeveelheid rondhout die in Nederland

wordt verwerkt tot palen is in de afgelopen tien jaar steeds redelijk gelijk gebleven. De hoeveelheid schommelde steeds rond de 100.000 m³. In 2012 bleef het totale volume echter steken op 85.000 m³. Deze afname is vrijwel geheel toe te schrijven aan de teruglopende productie van heipalen. Houten heipalen verliezen steeds vaker de concurrentie van betonnen heipalen, omdat de indruk bestaat dat deze een grotere draagkracht hebben en een grotere duurzaamheid kennen. Daarnaast speelt natuurlijk mee dat er minder wordt gebouwd waardoor er ook minder heipalen nodig zijn.

Klompen

In 2012 waren er 13 klompenmakers in Nederland actief. De totale hoeveelheid verbruikt rondhout steeg met 6% ten opzichte van 2011 en populier blijft met een volume van bijna 9.500 m³ de belangrijkste houtsoort. De overige 700 m³ is wilgenhout. Diverse klompenmakers geven aan dat de beschikbaarheid van voldoende kwalitatief goed populieren- en wilgenhout onder druk staat. Zij hebben grote zorgen over de toekomstige beschikbaarheid van populier en wilg. Met name wilg is nu al zeer moeilijk te krijgen, wat een prijsstijging tot gevolg heeft gehad.

Import en export van rondhout

Het percentage import is in 2012 iets lager uitgekomen dan in het jaar ervoor. Van het in Nederland verwerkte rondhout in 2012, was 33% (197.000 m³) afkomstig uit het buitenland, tegenover 39% in 2011. De verwachting was dat het percentage import verder zou toenemen vanwege de hoge rondhoutprijzen op de Nederlandse markt en het verschil in kwaliteit met hout uit het buitenland. De beschikbaarheid van hout in het buitenland is

echter ook beperkt en de prijzen in bijvoorbeeld Duitsland zijn daardoor ook gestegen de afgelopen jaren, waardoor het rekening houdend met de transportkosten minder aantrekkelijk is hout uit het buitenland te halen.

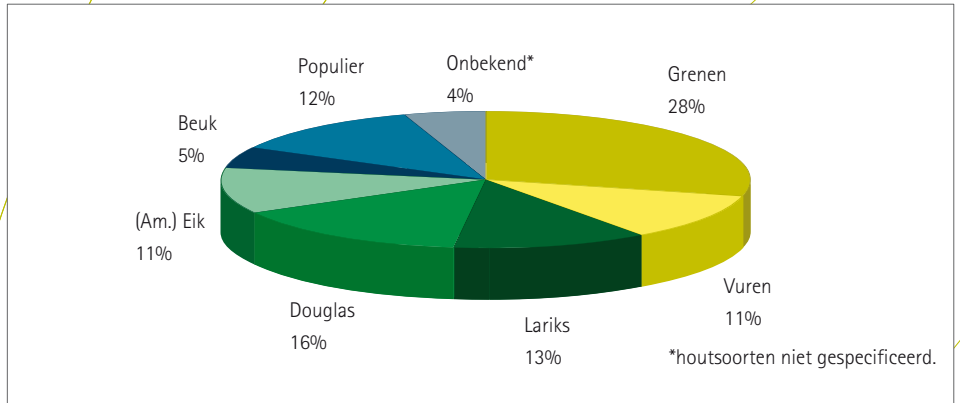
In 2012 is er ongeveer 410.000 m³ rondhout geëxporteerd dat afkomstig was uit het Nederlandse bos (tabel 2). Ten opzichte van 2011 betekent dit een lichte toename van 3,6%. De export blijft dus op peil terwijl de binnenlandse productie daalt. Dit is in lijn met de algemene economische ontwikkelingen waarbij de groei van de Nederlandse economie achter blijft bij die in de ons omringende landen.

Aandeel gecertificeerd hout

Terwijl het totale volume in Nederland verwerkt rondhout is afgenomen, is het volume gecertificeerd hout (FSC en PEFC), na een lichte afname in 2011, het afgelopen jaar weer toegenomen. In 2012 is er 252.000 m³ rondhout met FSC of PEFC certificaat verwerkt. Dit is 43% van de totale hoeveelheid verwerkt rondhout, waar dit in 2011 nog 28% was. Inmiddels is de Nederlandse PEFC standaard voor boscertificering goedgekeurd door PEFC

Tabel 2. Nederlandse export van rondhout afkomstig uit het Nederlandse bos per per sortiment (x 1.000 m³ met schors)

	2011	2012
Zaaghout	67	76
Fineerhout	1	8
Vezelhout	318	326
Paalhout	2	0
Totaal	388	410

Figuur 3. Export rondhout afkomstig uit het Nederlandse bos naar houtsoort in 2012 (totaal = 410.000 m³ met schors)

International. Op dit moment is het proces van certificering in gang gezet voor de eerste Nederlandse bossen onder deze standaard. De verwachting is dat in de komende jaren meer bossen in Nederland het PEFC certificaat zullen ontvangen, wat kan bijdragen aan het verder verhogen van het aandeel gecertificeerd hout op de Nederlandse markt.

Van het totale volume verwerkt gecertificeerd hout in 2012, is het grootste deel nog altijd FSC gecertificeerd (68%). Ten opzichte van 2011 is het aandeel verwerkt hout met een PEFC-certificaat echter gestegen van 24% naar 32%. In 2012 is er 94.000 m³ rondhout met een FSC certificaat geëxporteerd, wat een daling is van 18% ten opzichte van 2011.

Conclusie

Het jaar 2012 was een dieptepunt voor de Nederlandse rondhoutverwerking. De hoeveelheid verwerkt rondhout is op het laagste niveau uitgekomen sinds het begin van de rondhoutenquête in 1988. De verwerking van rondhout uit het Nederlandse bos is veel minder sterk gedaald. Ook de export is op hetzelfde niveau gebleven. De Nederlandse

rondhoutverwerkende industrie blijft echter belangrijk voor het Nederlandse bos, zeker in een tijd waarin een deel van de Nederlandse boseigenaren en -beheerders zich tot doel hebben gesteld om hun houtoogst en de inkomsten daaruit te vergroten. De bossector en rondhoutverwerking kunnen namelijk niet zonder elkaar. Het ligt dan ook voor de hand dat bouseigenaren en -beheerders nu er weer meer aandacht is voor houtproductie en houtkwaliteit, ook de wensen vanuit de rondhoutverwerking goed meenemen in hun beheerplanning en toekomstvisie. Daarmee kunnen vraag en aanbod beter op elkaar worden afgestemd en is er voor beide partijen winst te behalen. Hierbij zijn zowel de houtkwaliteit als de beschikbaarheid van de juiste soorten op het moment van groot belang.

Casper de Groot